

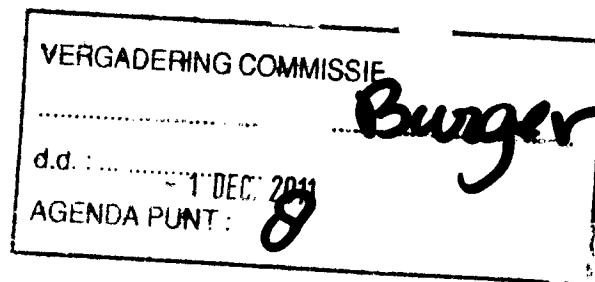
Onderwerp: Presikhaaf: conceptbegroting 2012

Ons kenmerk: 11rv000103

Programma(speerpunt): Werken & Leren

Nummer: **8**

Elst, 8 november 2011

AAN DE RAAD

1. Samenvatting

Onlangs is van Presikhaaf de conceptbegroting 2012 ontvangen. De raad wordt gevraagd zijn gevoelen hierover kenbaar te maken.

In de begroting beschrijft Presikhaaf de nieuwe koers waarmee men wil inspelen op de veranderende context. Ingezet wordt op versneld afstoten en afbouwen van bedrijfsactiviteiten in eigen beheer en daarmee tegelijk de betrokken werknemers "buiten" bij reguliere bedrijven en organisaties onderbrengen. Voor de SW-sector ligt er een zware opgave: forse krimp van volume, meer dan evenredige afname van het budget en toenemende zwaarte van de doelgroep. Voor praktisch ieder SW-bedrijf is herstructurering noodzakelijk. Presikhaaf verwacht dat de totale herstructureringskosten uitkomen tussen 20 en 27 miljoen. Hiervoor zal een beroep worden gedaan op het Herstructureringsfonds van het Rijk waarin 400 miljoen zit. Naar verwachting zal het fonds niet alle herstructureringskosten dekken. De deelnemende gemeenten moeten het ontstane gat dan dichten.

De conceptbegroting 2012 sluit met een negatief resultaat van € 700.000. In 2013 t/m 2015 verslechteren de resultaten. Gevolg hiervan is dat eind 2013 het weerstandsvermogen van Presikhaaf op is en de deelnemende gemeenten de ontstane tekorten dus zullen moeten aanzuiveren. Voor Overbetuwe zou dat een extra bijdrage van ca. € 0,9 miljoen betekenen over de periode 2013-2015.

In de begroting is opgenomen dat in 2012 voor het eerst gewerkt zal gaan worden met een garantieomzetregeling voor de deelnemende gemeenten. Doel hiervan is omzetverhoging en een prikkel om meer werk te gunnen aan Presikhaaf. Bij instemming met de garantieomzetregeling door alle gemeenten zal aanvullend op de voorliggende begroting 2012 50% meer omzet uit werk vanuit deelnemende gemeenten worden begroot. Bij het niet halen van de afgesproken omzet wordt de betreffende gemeente voor de gemiste winst over die omzet aangeslagen.

2. Waarom naar de raad

De gemeente Overbetuwe is een van de deelnemende gemeenten in het werkvoorzieningschap Presikhaaf Bedrijven. Door middel van periodieke rapportages worden de deelnemende gemeenten geïnformeerd over de ontwikkelingen bij Presikhaaf. Recentelijk is verschenen de conceptbegroting 2012. In dit voorstel geven wij u onze reactie op deze rapportage. De raad wordt gevraagd voor 1 december 2011 zijn gevoelen over de conceptbegroting 2012 schriftelijk aan Presikhaaf kenbaar te maken. Omdat de raadsvergadering staat gepland op 20 december 2011 is inmiddels aan Presikhaaf bericht dat de datum van 1 december 2011 met enkele weken wordt overschreden.

Ook wordt de deelnemende gemeenten expliciet gevraagd akkoord te gaan met een garantieomzetregeling. In deze regeling worden bindende afspraken gemaakt over een systematiek voor het garanderen van omzet bij Presikhaaf Bedrijven. Voor 2012 is aan iedere gemeente al een concrete taakstelling voorgelegd.

3. Doelstelling en beoogd meetbaar effect

Door de financiële situatie bij Presikhaaf kritisch en op de voet te blijven volgen, kan tijdig worden ingespeeld op dreigende financiële nadelen voor de gemeente. Dit is van belang omdat de gemeente Overbetuwe net als de andere deelnemende gemeenten vanwege de Gemeenschappelijke Regeling garant staat voor de exploitatietekorten wanneer deze niet door Presikhaaf zelf kunnen worden opgevangen.

4. Argumenten en alternatieven

In de conceptbegroting beschrijft Presikhaaf de nieuwe koers waarmee zij in wil spelen op de veranderende context. Eerder bestond de koers hoofdzakelijk uit het exploiteren van eigen bedrijfsactiviteiten voor eigen risico en rekening om mensen uit de doelgroep werk te bieden. Met de nieuwe koers wordt ingezet op het versneld afstoten en afbouwen van bedrijfsactiviteiten in eigen beheer en daarmee tegelijk de betrokken werknemers "buiten" bij reguliere bedrijven en organisaties onder te brengen. In 2012 zal nadrukkelijker worden ingezet op het uitplaatsen van mensen bij bedrijven en instellingen. Nu zijn dat er 400. Gestreefd wordt naar 800 extern geplaatsten eind 2012. Door de herstructurering ontstaat op termijn een bedrijf met een kleinere basis-infrastructuur, geschikt voor personen die blijvend aangewezen zijn op beschut werk, mogelijk ook voor de AWBZ/WMO doelgroep. Daarnaast wordt toegelegd op het ontwikkelen en begeleiden van de (WWNV-)doelgroep met arbeidsbeperkingen door onder meer het bieden en organiseren van leerwerkplaatsen en detacheringen. De hiervoor benodigde bedrijfsvoering is minder risicovol voor gemeenten. Geconstateerd kan worden dat deze keuze van Presikhaaf inhoudelijk past binnen de kaders die eerder door de deelnemende gemeenten zijn vastgesteld voor de modernisering van de Wsw (met name het WAT-rapport) en het daarop gebaseerd Strategisch Plan van Presikhaaf. Ook is de keuze in lijn met het onlangs in opdracht van de VNG en Cedris (branche organisatie Wsw) verschenen advies van de commissie Westerlaken. Deze commissie "voor toekomst en transitie sociale werkvoorziening" adviseert onder meer een splitsing aan te brengen tussen activiteiten op het terrein van Beschermd werk en Werk in een reguliere omgeving.

De SW gaat in 2013 deel uitmaken van een overkoepelende Wet Werken Naar vermogen (WWNV) waaronder ook de WWB/WIJ en Wajong gaan vallen. De doelgroep waarvoor de gemeente verantwoordelijk is voor re-integratie en inkomensvoorziening wordt breder en omvangrijker. Dit geldt ook voor verantwoordelijkheden op het terrein van participatie en preventie o.m. vanwege decentralisatie AWBZ/WMO en jeugdzorg. Om hierover goed de regie te kunnen voeren zullen gemeenten (regionaal waar dat kan) de komende tijd visie op participatie en werk moeten herijken en afstemmen. Bij de strategische keuzes die hieruit voortkomen zal ook de positionering van de uitvoeringsorganisatie voor de Wsw aan de orde komen.

Behalve met een inhoudelijke opgave gaat dit per 2013 gepaard met verdere bezuinigingen op alle betrokken budgetten. Voor de SW zal de rijksbijdrage per arbeidsplaats vanaf 2013 tot 2015 verder worden afgebouwd van € 25.759 naar € 22.050 (2010 was nog € 27.080). Tegelijk wordt vanaf 2013 de toegang tot de Wsw beperkt. De indicatie wordt voor nieuwe gevallen aangescherpt, zodat alleen nog de zwaarste categorie die aangewezen is op beschut werk in aanmerking komt. Ook wordt er dan een begin gemaakt met de afbouw van het volume van Wsw-plaatsen van ca. 90.000 landelijk nu naar 30.000. Het rijksbudget wordt over een lange reeks van jaren jaarlijks verlaagd, er daarbij van uitgaande dat de uitstroom door natuurlijk verloop van de zittende

populatie steeds voor 1/3 herbezet wordt met personen van de wachtlijst voor beschut werk.

Voor de SW sector cumuleert dit in een zware opgave: forse krimp van volume, meer dan evenredige afname van het budget en toenemende zwaarte van de doelgroep. Voor praktisch ieder SW-bedrijf betekent dit een noodzakelijke herstructurering. Om deze beweging te ondersteunen stelt het kabinet een "herstructureringsfaciliteit" in van landelijk € 400 miljoen. De middelen komen in tranches verdeeld over een aantal jaren beschikbaar, te beginnen in 2012. Om voor een bijdrage in aanmerking te komen moeten gemeenten een concreet transitieplan indienen. Als voorlopige termijn wordt 1 april 2012 gemoend, maar dit is allerm minst zeker. Zo zijn de criteria waar het plan aan moet voldoen, nog niet bepaald.

Herstructureringskosten

Presikhaaf verwacht dat de totale herstructureringskosten uitkomen tussen 20 en 27 miljoen:

Post	Ondergrens	Bovengrens
Activa (vastgoed en productiemiddelen)	14 miljoen	17 miljoen
Personele aanpassingen	6 miljoen	10 miljoen
TOTAAL	20 miljoen	27 miljoen

Van de 20 tot 27 miljoen wordt 17,5 miljoen voorzien in het jaar 2012 (als vordering op het rijk in de balans opgenomen) en het restant in de jaren 2013 t/m 2015. Voor de herstructureringskosten zal een beroep worden gedaan op het Herstructureringsfonds van het Rijk. Landelijk is 400 miljoen beschikbaar. Wanneer dit bedrag, zoals verwacht, verdeeld gaat worden op basis van het huidig aandeel van het landelijk budget voor de WSW komt er voor de regio Midden-Gelderland een bedrag van ca. € 11 miljoen beschikbaar. Mogelijk wordt dit wat meer als het totaalbudget van € 400 miljoen onder druk van gemeenten en de sector nog wordt opgehoogd of wanneer er een onderbenutting ontstaat bij andere regio's. Echter, de nu geraamde opbrengst is zonder meer te optimistisch. Gemeenten zullen het gat moeten dichten dat niet door het Rijk wordt vergoed. Uit de keuzes die nu zijn gemaakt volgen de komende periode onomkeerbare besluiten. Een gedegen en geaccordeerd dekkingsplan is voor definitieve besluitvorming noodzakelijk.

Begrotingssaldo 2012 en meerjarenraming

De conceptbegroting 2012 sluit met een negatief resultaat van € 700.000. Zoals uit onderstaand staatje blijkt, wordt dit tekort veroorzaakt door een dusdanig negatief subsidieresultaat dat dit niet gecompenseerd kan worden door operationeel en overig resultaat.

(Bedragen x € 1.000)	Begroting 2012	Prognose 2011	Realisatie 2010
Subsidieresultaat (1)	-4.750	-5.109	-1.103
Operationeel resultaat (2)	+2.778	-1.673	+1.035
Overig resultaat (3)	+1.272	+80	+2.102
Exploitatieresultaat	-700	-5.647	-36
Incidentele baten en lasten	0	-950	0
Onttrekk. bestemmingsreserve (4)	0	+2.024	+504
Resultaat na bestemming	-700	-4.573	+468

- (1) Het subsidieresultaat bestaat uit de Gemeentelijke SW-bijdrage minus de salariskosten van het SW-werknemers, de reiskosten woon-werkverkeer van SW werknemers en de kosten van begeleid werken.

- (2) Het operationeel resultaat bestaat uit de netto-opbrengst en de overige bedrijfsopbrengsten minus de salariskosten reguliere personeel, de overige personeelskosten, de afschrijvingen, de financiële baten en lasten en de overige bedrijfskosten.
- (3) Het overig resultaat bestaat uit de Gemeentelijke GR-Bijdrage en het resultaat verbonden partijen.
- (4) Conform besluit wordt over 2011 de gemeentelijke bijdrage onttrokken aan het eigen vermogen.

Kijkend naar onderstaande meerjarenraming dan blijkt dat de resultaten in de periode 2013 t/m 2015 nog verder verslechteren.

(Bedragen x € 1.000)	2011	2012	2013	2014	2015
Subsidieresultaat	-5.109	-4.750	-7.024	-10.438	-12.564
Operationeel resultaat	-1.673	+2.778	+3.538	+4.708	+5.732
Overig resultaat	+80	+1.272	+736	+60	+60
Resultaat na bestemming	-4.573	-700	-2.750	-5.670	-6.772

Weerstandsvermogen:

De hierboven vermelde verwachte negatieve resultaten hebben uiteraard grote gevolgen voor het weerstandsvermogen van Presikhaaf. Zoals uit onderstaand staatje blijkt kunnen de tekorten in 2011 en 2012 nog worden opgevangen binnen het aanwezige weerstandsvermogen.

(Bedragen x € 1.000)	2011	2012	2013	2014	2015
Resultaat na bestemming	-4.573	-700	-2.750	-5.670	-6.772
Verloop weerstandsvermogen	+3.100	+2.400	-350	-6.020	-12.792

Eind 2013 is het weerstandsvermogen dus op en zullen de deelnemende gemeenten de ontstane tekorten moeten aanzuiveren. Ervan uitgaande dat wij ca. 7% risicodragend zijn, betekent dat voor ons de volgende aanvullende gemeentelijke bijdragen:

2013	€ 24.290
2014	€ 396.900
2015	€ 474.040
	€ 895.230

Voornaamste oorzaak voor de grote negatieve resultaten is het subsidieresultaat. In de jaren 2014 en 2015 verwacht Presikhaaf nadelige subsidieresultaten van respectievelijk € 10,4 miljoen en € 12,6 miljoen. Het operationele resultaat groeit van + € 2,8 miljoen in 2012 naar + € 5,7 miljoen in 2015. Dit komt echter wel door lagere kosten (afwaardering gebouwen via herstructurering) en niet door een stijging van de bedrijfsopbrengsten.

Geconcludeerd kan worden dat de concept begroting 2012 nog onvoldoende houvast biedt. Dit met name in het meerjarig perspectief. Dit is in belangrijke mate te wijten aan een stapeling van nog te verwerken bezuinigingen in combinatie met onzekerheden waarmee de invoering van de WWNV nog wordt omgeven. De inhoudelijke lijn waarvoor Presikhaaf kiest kan onderschreven worden maar dient verder te worden geconcretiseerd. Daarbij is het noodzakelijk dat dit in afstemming met de deelnemende gemeenten geschiedt. Deze moeten de kaders voor de WWNV en aanpalende te decentraliseren taken in het kader van WMO en Jeugdzorg nog in onderlinge samenhang vaststellen. De positionering van Wsw en de herstructurering van de uitvoeringsorganisatie maken daar onderdeel van uit. Op het niveau van de uitvoeringsorganisatie moet duidelijk worden wat aard en omvang van toekomstige activiteiten kunnen zijn. Dit is van invloed op de voorliggende begroting en meerjarenraming.

Binnen relatief korte tijd zal een herstructureringsplan uitgewerkt moeten worden. Gemeenten hebben in 2007, na besluitvorming over de WAT-rapportage, aangegeven de koers, zoals Presikhaaf in haar begroting uitgewerkt heeft, te wensen. Het herstructureringsplan zal effect hebben op de meerjarenraming die dan aangepast moet worden. Tegelijk met de hieraan te stellen voorwaarden zal vanuit de gemeente teneinde de gewenste ontwikkeling niet te frustreren de benodigde tijd en ruimte voor het te doorlopen proces geboden moeten worden.

Het volgende wordt daarom voorgesteld:

Onder voorbehoud en voorlopig in te stemmen met de conceptbegroting 2012. Op korte termijn een in samenwerking met de gemeenten uitgewerkt herstructureringsplan opstellen dat voldoet aan de toetsingscriteria van het rijk, concreet uitzicht biedt op een structureel sluitende exploitatie en extra gemeentelijke bijdragen tot een minimum beperkt houdt. De effecten van dit plan zullen vervolgens in de begroting en ramingen zichtbaar moeten worden gemaakt. Dit zal moeten resulteren in een aangepaste begroting in de loop van 2012. In de tussentijd niet met definitieve majeure en onomkeerbare besluiten vooruitlopen op goedkeuring van dit plan door gemeenten en rijk.

Garantieomzetregeling

In de begroting is opgenomen dat er in 2012 voor het eerst gewerkt zal gaan worden met een garantieomzetregeling voor de deelnemende gemeenten. Het doel hiervan is omzetverhoging en een prikkel bij deelnemende gemeenten om meer werk te gunnen aan Presikhaaf. Gemeenten kunnen, zo is de gedachte van Presikhaaf, beter kiezen voor gunnen van (extra tijdelijke) opdrachten aan Presikhaaf dan voor een bijbetaling achteraf waar niets tegen over staat vanwege onvoldoende weerstandsvermogen. Bij instemming met de garantieomzetregeling zal aanvullend op de voorliggende begroting 2012 50% meer omzet uit werk vanuit deelnemende gemeenten worden begroot. Dit gaat niet over de uitvoering van de Wsw, maar over bijvoorbeeld het gunnen van werkzaamheden in het groenonderhoud, schoonmaak of postbezorging aan Presikhaaf Bedrijven. Voor Overbetuwe gaat het in 2012 om een omzet van € 415.000. Bij het niet halen van de afgesproken omzet wordt de gemeente voor de gemiste winst over die omzet aangeslagen. Voor Overbetuwe betekent dit een bedrag van maximaal € 13.000 over 2012. Zoals het er nu naar uitziet haalt Overbetuwe de opgelegde omzet. Het is voor de regeling noodzakelijk dat alle gemeenten meedoen. Van de raad wordt verwacht in het weergeven van het gevoelens specifiek met deze garantieomzetregeling in te stemmen.

Het voorstel is intern beoordeeld op de juridische aspecten. Hierbij moet worden opgemerkt dat door de tijdsdruk en het gebrek aan specialistische kennis over deze materie de beoordeling moet worden gezien als een beperkte. Zowel praktisch als inhoudelijk kunnen bedenkingen ingebracht worden. Het is niet altijd mogelijk op korte termijn geplande werkzaamheden te gunnen vanwege reeds (lang)lopende contracten. Aard en omvang van het werk moet matchen met de behoeften vanuit het bedrijf. Het verplichtend aangaan van de regeling heeft mogelijk juridische gevolgen in relatie tot de Gemeenschappelijke Regeling.

Het volgende wordt daarom voorgesteld:

Geadviseerd wordt om onder twee voorwaarden positief op deze garantieregeling te reageren. Dit omdat het beter is om via geleverd werk de bijdrage aan Presikhaaf te vergroten, dan achteraf een factuur te krijgen waar niets extra's voor geleverd is. Daarnaast heeft de gemeente een maatschappelijke verantwoordelijkheid om zich in te zetten voor sw-ers en is het een regeling waar het solidariteitsbeginsel van de deelnemende gemeenten goed in naar voren komt. Deze twee voorwaarden zijn: dat alle gemeenten instemmen met de regeling en dat het DB zo spoedig mogelijk een

onafhankelijk extern juridisch advies inwint. Dit gegeven het uitzonderlijke karakter van de voorgestelde constructie. We gebruiken 2012 om ervaring op te doen met de regeling omdat 2012 toch al geldt als overgangsjaar voor de transitie van Presikhaaf en is ook het jaar voor gemeentelijke beleidsbepaling voor de WWNV. In dat kader zou deze periode goed benut kunnen worden door een experiment te doen met de voorgestelde garantieregeling. Eind 2012 evalueren we de regeling om te bezien of deze voor 2013 aanpassing behoeft.

5. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

Bij de reguliere momenten in de begrotingscyclus en bij het verschijnen van voortgangsrapportages zal expliciet aandacht worden geschonken aan de voortgang en ontwikkelingen rondom Presikhaaf.

6. Communicatie

De communicatie verloopt via Presikhaaf.

7. Kosten, baten en dekking

In onze programmabegroting 2012-2015 (ter besluitvorming in de raad van 8 november 2011) is in financiële zin nog geen rekening gehouden met mogelijke aanvullende gemeentelijke bijdragen voor Presikhaaf. Wel staat de deelneming in Presikhaaf (al jaren) vermeld in de paragraaf weerstandsvermogen als risico. In onze huidige conceptbegroting is wel al rekening gehouden met de afbouw van de (reguliere) gemeentelijke bijdrage vanaf 2012 tot nul in 2014.

HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,

Th.M.M. Hoex.

E. Tuijnman.

8. Relevante stukken

1. Conceptbegroting 2012
2. Begeleidend schrijven bij conceptbegroting 2011
3. Conceptbrief

Portefeuillehouder: F.M.J. van Rooijen

Behandelend ambtenaar voor technische vragen: M.J.A. Willems, tel.: (0481) 362300,
email: M.Willems@overbetuwe.nl